WMO Adviesraad Wijdemeren
P/a Hollands End 99
1244 NP ANKEVEEN
Email: wmoraadwijdemeren@gmail.com

WMO-2014-16

Het College van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Wijdemeren
T.a.v. mevrouw B.R. van Henten-Meijer
Rading 1
1231 KB LOOSDRECHT

Ankeveen, 10 september 2014

Onderwerp: Advies over de concept verordening WMO 2015 (versie 7-8-2014) en voorlopig advies over het concept beleidsplan WMO 2015-2018 (versie 31 juli 2014).

Geacht College,

In deze brief brengen wij onze adviezen uit over de hierboven genoemde stukken. Het advies over het concept beleidsplan is een voorlopig advies, omdat het beleidsplan dat ons ter beoordeling is voorgelegd nog niet geheel compleet was.

1 INLEIDENDE OPMERKINGEN

1.1 Tijdstip van ons advies

De WMO Adviesraad heeft haar adviezen over de bovengenoemde stukken niet eerder kunnen uitbrengen dan vandaag. Door een opeenhoping van stukken waarover moest worden geadviseerd, was de oorspronkelijk gestelde reactietermijn (28 augustus 2014) te kort. Doordat leden van de WMO Adviesraad ook met andere verplichtingen zaten, hebben wij besloten om ons advies op 10 september 2014. Dat ons advies daardoor te laat komt voor de behandeling in het College van Burgemeester en Wethouders en in de commissie is spijtig, maar gezien de omstandigheden onvermijdelijk.

Door een betere coördinatie vooraf was dit wellicht te voorkomen geweest. Inmiddels zijn hierover met de projectleiding afspraken gemaakt.

1.2 Transitie en bezuinigingen

Zoals bekend mag worden verondersteld, is sprake van een uiterst ingrijpende stelselherziening, waarvan de doelstelling is om een aanzienlijke kostenbesparing te bereiken door enerzijds de efficiency te vergroten en anderzijds de zorg te beperken tot degenen die deze zorg echt nodig hebben. Gemeenten worden geacht de zorg in het Sociale Domein efficiënter te kunnen verlenen doordat zij dichter bij de bevolking staan en doordat de middelen in het Sociale Domein “ontschot” kunnen worden ingezet. Daarnaast wordt meer van het sociale netwerk verwacht en zullen concrete besparingen worden doorgevoerd, zoals de besparing op huishoudelijke hulp.

Of het verstandig is om de transities vorm te geven, zoals ze zijn vormgegeven, zal de toekomst moeten uitwijzen. De WMO Adviesraad neemt de transities als gegeven en constateert dat de gemeente er niet aan ontkomt om keuzes te maken die door inwoners niet altijd met gejuich worden ontvangen.

P/a Hollands End 99
1244 NP ANKEVEEN
Email: wmoraadwijdemeren@gmail.com

Evenwichtigheid bij die keuzes en het zorgvuldig omgaan met de gevolgen daarvan voor de inwoners worden door de WMO Adviesraad uitermate belangrijk geacht. Als bijvoorbeeld wordt besloten om bij inwoners de geboden huishoudelijke hulp niet continueren, dan kan dat ons inziens niet door middel van een generieke maatregel en een schriftelijke mededeling. Per huishouden zal dit moeten worden beoordeeld en toegelicht.

1.3 Proces

Door de transities komt heel veel op de gemeenten en met name op de ambtelijke organisaties af. De WMO Adviesraad wil graag haar waardering uitspreken over de voortvarendheid en de inzet waarmee het ambtelijk apparaat en met name het transitieteam de uitdaging is aangegaan, waarbij ook de complicerende factor in ogenschouw moet worden genomen dat met nieuwe gemeentelijke partijen moest worden samengewerkt. Voor sommige onderdelen van de WMO blijft daarnaast de samenwerking in de Regio Gooi- en Vechtstreek onverminderd van kracht.

Een aandachtspunt voor de toekomst is de wijze waarop WMO-raden in het proces worden betrokken. In de Regio Gooi- en Vechtstreek (RG&V) worden WMO-raden vroeg in het traject door middel van werkgroepen betrokken bij de beleidsvorming. Hoewel deze werkwijze in RG&V thans ook niet altijd vlekkeloos werkt, is de werkwijze in het verleden succesvol gebleken. Indien en voor zover de samenwerking in SWW-verband wordt gecontinueerd, stelt de WMO Adviesraad zich ten doel om een dergelijke werkwijze na te streven met de betrokken regiogemeenten.

De mogelijkheid om via werkgroepen in een vroegtijdig stadium door middel van co-creatie te kunnen bijdragen, is door WMO Adviesraad node gemist.

2 CONCEPT VERORDENING

2.1 Algemene conclusie

Een verordening is naar zijn aard een formeel geformuleerd stuk. Ten opzichte van de bestaande verordening is de concept verordening 2015 eenzijdig ten gunste van de gemeente geformuleerd. De gemeente bepaalt en beslist veel en de inwoner moet veel aantonen. Hoe hier in de praktijk wordt omgegaan, zal afhangen van hetgeen in de beleidsregels wordt opgenomen. Deze beleidsregels zijn echter nog niet beschikbaar. Zonder deze beleidsregels is het niet mogelijk om een oordeel over de concept verordening te vellen.

Wij vinden de formuleringen onevenwichtig in het nadeel van de inwoners. De rechtspositie van de inwoner behoeft versterking bijvoorbeeld door het instellen van een ombudsfunctie (zie 2.2).

Concrete voorbeelden zijn artikel 4 lid 4a en b (vermijdbaarheid en voorzienbaarheid van de noodzaak tot ondersteuning of voor de voorziening, alsook artikel 9 lid 1 onder h (weigeringsgrond).

2.2 Ombudsfunctie

Nu op bepaalde vlakken gebroken zal worden met bestaand beleid, mag worden verwacht dat meer discussies met inwoners gaan ontstaan. Bestaande bezwaar- en beroepsprocedures blijven uiteraard beschikbaar voor de inwoners. Voorkomen moet worden dat inwoners, die gezien hun zorgvraag, veelal al kwetsbaar zijn ook nog eens juridische procedures tegen de gemeente moeten gaan voeren. De WMO Adviesraad steunt van harte de suggestie die de WMO Raad Weesp om een laagdrempelige en onafhankelijke ombudsfunctie in te stellen.

P/a Hollands End 99
1244 NP ANKEVEEN
Email: wmoraadwijdemeren@gmail.com

2.2 Privacy

De gemeente verkrijgt door de uitvoering van de nieuwe taken een grote hoeveelheid informatie over de betrokken inwoners. Om diverse redenen is het van belang dat met deze informatie zorgvuldig wordt omgegaan en dat de informatie niet wordt gebruikt voor doeleinden, waarvoor deze niet is bedoeld. We hebben begrepen dat hierover nog aparte regelgeving volgt. Niettemin adviseren wij om hierover ook een kader gevende bepaling in de verordening op te nemen.

2.3 Termijnen

In een aantal gevallen worden bij acties van de gemeente termijnen genoemd zoals “zo spoedig mogelijk”. Als het om acties van de inwoner gaat, dan worden wel concrete termijnen genoemd (voorbeeld: artikel 4 lid 4 “gedurende zeven dagen”). Wij adviseren om aan acties van de zijde van de gemeente ook concrete termijnen te verbinden.

2.4 Persoonlijk plan (artikel 4 lid 4)

Hier wordt uitsluitend melding gemaakt van het overhandigen van het persoonlijke plan. Wij adviseren hier aan toe te voegen dat de cliënt (inwoner?) het recht heeft om dat plan toe te lichten.

2.5 Het verslag (artikel 6)

Wij adviseren om toe te voegen dat het verslag moet worden opgesteld in voor de cliënt begrijpelijke bewoordingen.

Daarnaast dringen wij erop aan dat het woord “kunnen” in lid 2 wordt vervangen door “zullen” (Opmerkingen of later aanvullingen van de cliënt over het verslag zullen aan het verslag worden toegevoegd.

2.6 Het primaat van de verhuizing (artikel 9, lid 6)

Het primaat van de verhuizing is thans nadrukkelijk in de verordening opgenomen. Dit vindt de WMO Adviesraad onwenselijk. Het is nu “verhuizen, tenzij”. Uiteraard begrijpt de WMO Adviesraad dat de kosten van noodzakelijke aanpassingen zo hoog kunnen oplopen dat het niet redelijk is om deze aanpassingen te doen. Wij adviseren om deze bepaling genuanceerder te formuleren en in de beleidsregels een normenkader te schetsen. Hierbij dienen niet alleen de kosten in ogenschouw te worden genomen, maar ook de relatie met het sociale netwerk en de locatie van de alternatieve huisvesting.

2.7 Advisering (artikel 10)

De WMO Adviesraad vindt dit artikel uitermate dwingend geformuleerd. Het is de Adviesraad duidelijk dat de gemeente over alle relevante informatie moet kunnen beschikken om een goed onderbouwde beslissing te nemen en terecht mag worden verwacht dat de inwoner meewerkt aan deze informatievoorziening. Het gaat hier echter wel om zorg en de Adviesraad vindt ongepast om hier formuleringen te hanteren die meer op zijn plaats zijn in een situatie waarbij een inwoner zich moet melden de Officier van Justitie om uitleg te geven over mogelijke onwettige activiteiten. Wij adviseren dringend om meer wederkerigheid in de formulering te brengen.

P/a Hollands End 99
1244 NP ANKEVEEN
Email: wmoraadwijdemeren@gmail.com

2.8 Kwaliteitseisen maatschappelijk ondersteuning (artikel 17)

In dit artikel worden eisen gesteld aan de kwaliteit van de aanbieders. Ook dit artikel is geheel eenzijdig vanuit de gemeente geformuleerd. Wat in dit verband van de gemeente mag worden verwacht, is dat zij ook bereid is om een bij de kwaliteit passende prijs te betalen/financiering te verschaffen. Concreet voorbeeld van deze zorgen is de aanbesteding AWBZ, waarin aanbieders eenzijdig een korting van 25% krijgen opgelegd en moeten afzien van indexatie en toch onverminderd kwalitatief goede zorg moeten verlenen. De Adviesraad maakt zich zorgen over dit monopolistisch gedreven marktgedrag.

2.9 Evaluatie (artikel 27)

Ingevolge dit artikel wordt het gevoerde beleid eenmaal per vier jaar geëvalueerd. Deze termijn is te lang, zeker nu sprake is van een ingrijpende transitie. Deze evaluatie dient zeker vooralsnog jaarlijks plaats te vinden.

3 CONCEPT BELEIDSPLAN

3.1 Algemene conclusie

Er is veel aandacht besteed aan het begrijpelijk formuleren van het beleidsplan. Het opsommen van de acties aan het eind van ieder hoofdstuk draagt positief bij aan het stuk.

Graag doen wij een aantal suggestie om het beleidsplan te verbeteren:

1 De ambitieniveau van het plan is hoog, wellicht zelfs onhaalbaar hoog. Er zijn veel acties geformuleerd. Wij adviseren om goed te kijken naar de haalbaarheid. Het heeft weinig zin om veel acties te formuleren, waarvan later blijkt dat ze niet haalbaar zijn gebleken. Het is beter om kritisch met het aantal acties om te gaan en daar dan ook de inspanningen op te richten;
2 Het plan is een opsomming van acties en goede voornemens, maar een analyse van de bestaande situatie ontbreekt. Wat is al wel goed voor elkaar in Wijdemeren en wat behoeft verbetering. Wij adviseren een sterkte/zwakte analyse op te nemen om van daaruit gericht beleid te formuleren. Het beleidsplan lijkt identiek te zijn voor de drie SWW gemeenten, terwijl er toch verschillen zijn, die dan ook in de plannen van de afzonderlijke gemeenten tot uiting dienen te komen.
3 In het plan zijn geen financiële kaders opgenomen. Daardoor komt het plan los te staan van de werkelijkheid en krijgt een zekere mate van vrijblijvendheid.
4 In het plan zijn geen concreet meetbare doelstellingen opgenomen aan de hand waarvan de effectiviteit kan worden gemeten. Wat wil men concreet bereiken en wordt dat ook bereikt? Het is weinig concreet. Daar kan nog een slag worden gemaakt.

Onze conclusie is dan ook dat het beleidsplan te algemeen is om doeltreffend te kunnen zijn met het risico dat middelen niet doelmatig worden ingezet.

P/a Hollands End 99
1244 NP ANKEVEEN
Email: wmoraadwijdemeren@gmail.com

3.2 Sociale wijkteams

In overeenstemming met landelijke trends wordt sterk ingezet op de sociale wijkteams. Ons inziens is thans nog onvoldoende duidelijk hoe deze teams zullen worden ingericht, hoe groot ze zijn en uit welke disciplines deze bestaan. Dat is begrijpelijk omdat het fenomeen nog betrekkelijk nieuw is. Sociale wijkteams kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de effectiviteit in het sociale domein. Graag blijven wij geïnformeerd over de voortgang van de inrichting van de wijkteams.

Een tweede observatie dat aan sociale wijkteams zo veel kracht wordt toegedeeld, dat thans bestaande en effectief werkende structuren over boord dreigen te worden gezet (bijvoorbeeld Vangnet en Advies). Het lijkt goed om na te gaan hoe de Sociale Wijkteams kunnen worden ingepast in bestaande structuren.

3.3 Mantelzorg en vrijwilligerswerk

Er wordt hoog ingezet op mantelzorg en vrijwilligerswerk. De vraag is de beleidsmakers zich niet rijk rekenen daar waar het het vermeende potentieel betreft. Het moge duidelijk zijn dat de gedachte dat de overheid alles wel oplost verleden tijd is. Maar de vraag is ook of deze gedachte zich zo breed heeft genesteld als wel wordt verondersteld.

De aandacht voor mantelzorgers is terecht. In het plan loopt de aandacht voor de mantelzorger nog te veel via de zorgvrager en de aandacht lijkt ook beperkt te zijn tot standaard onderdeel van het gesprek. Als mantelzorgers echt zo belangrijk zijn, dan verdient het overweging om met een zekere periodiciteit rechtstreeks contact te hebben met de mantelzorger.
Een mantelzorgcompliment lijkt in dat kader wel leuk, maar de middelen kunnen misschien beter worden ingezet voor het monitoren van de continue inzetbaarheid van de mantelzorger.

Respijtzorg is in dit kader uitermate belangrijk en zal een speerpunt in de mantelzorgondersteuning moeten zijn.

3.4 Preventie en vroegsignalering

Preventie is ons inziens voorkomen dat een ongewenste situatie ontstaat en vroegsignalering is in een vroegtijdig stadium vaststellen dat een ongewenste situatie ondanks preventieve maatregelen toch ontstaat. In de inleiding van hoofdstuk 5 (preventie) lijkt dit te worden omgedraaid.

De juiste volgorde is primaire preventie, vroegsignalering, secundaire preventie.

Het beleidsplan behoeft in dit kader een concretere formulering.

Het beknotten van deskundige huishoudelijk hulp en begeleiding lijkt strijdig met de doelstelling van vroegsignalering. Huishoudelijk hulp lijkt te worden omgevormd tot louter schoonmaakwerk. Dat is wel een abrupte draai na alle aandacht voor kwaliteit die leidend is geweest voor de aanbesteding CHT in de Regio Gooi- en Vechtstreek.

3.5 Algemene voorzieningen

Van belang is dat ondersteuning beschikbaar blijft voor degenen die dat echt nodig hebben. Dat zijn inwoners die echt hulp nodig hebben en inwoners die ondersteuning echt niet kunnen bekostigen. In dat kader wordt aandacht gevraagd voor de stapeling van maatregelen die door afzonderlijke

P/a Hollands End 99
1244 NP ANKEVEEN
Email: wmoraadwijdemeren@gmail.com

overheidsinstanties worden genomen en die ongecoördineerd kunnen leiden tot een stapeling van lastenverzwaringen. Voor al deze inwoners is maatwerk noodzakelijk en gewaakt moet worden voor een te lichtzinnige inzet van algemene voorzieningen. Bijdragen in de vorm van een vouchersysteem zijn denkbaar, maar gaan gepaard met aanzienlijk administratieve lasten. De vraag is bovendien hoe kostendekkend deze bijdragen zijn.

4 TOT SLOT

De WMO Adviesraad is graag bereid deze brief nader toe te lichten.

Wij vertrouwen erop dat u deze brief integraal ter beschikking stelt aan de Gemeenteraad en betreffende commissie.

Hoogachtend,
namens de WMO Adviesraad Wijdemeren.

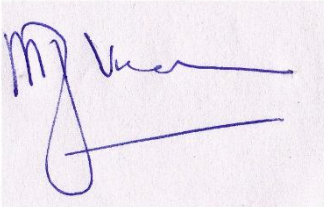

M.J. Vredenduin